

Turinys

Ižanga. Mes esame čia. <i>Arkady Ostrowsky</i>	7
Įvadas. Pakeisti praeitį	23

I DALIS. MŪSŲ VERTYBĖS

1. Kiekvienas iš mūsų dabar prezidentas	35
2. Kažkieno kito karas	40
3. Meilės priešingybė	48
4. Nenugalimi	55

II DALIS. MŪSŲ KOVA

5. Istorijos pamokos	63
6. Ar rusai nori karo?	70
7. Mes esame Ukraina	77
8. Karas prieš Europą	79

III DALIS. MŪSŲ BALSAS

9. Ukraina nesiekė didybės, bet tapo didi	87
10. Taikos lyderis	93
11. Nugriaukite šią sieną!	97
12. Abejingumas žudo	103

IV DALIS. MŪSŲ TAUTA

13. Kaip tai tapo įmanoma?	113
14. Dieve, gelbėk Ukrainą	120
15. Daugiau niekada?	126
16. Laisvi žmonės	135
Apie autorių	143

Įvadas

Pakeisti praeitį

Būčiau laimingiausias žmogus pasaulyje, jei knyga, kurią laikote rankose, niekada nebūtų išleista.

Jei mano kreipimaisi po 2022 metų vasario 24 dienos niekada nebūtų parašyti ar pasakyti, o mano kalbos po invazijos niekada nebūtų išgirstos ar perskaitytos.

Žinau, kad itin staigiai pradėdau savo įžangą. Didžiai daugumai knygų tai būtų per daug. Ši knyga yra išimtis. Šiuos žodžius rašau ne mėgindamas patraukti jūsų dėmesį ir ne melagingai siekdamas šlovės. Priežastis, dėl kurios man reikia jūsų dėmesio, yra pernelyg skaudi, o bet kokios „šlovės“ kaina – pernelyg didelė. Tai karas, kuris buvo pradėtas prieš Ukrainą. Tai tūkstančiai Rusijos atimtų ukrainiečių gyvybių.

Jei tik galėtume pakeisti praeitį. Labai daug ką atiduotčiau už tokią galimybę. Viso pasaulio šalių pripažinimą

ir žavėjimąsi. Norėčiau, kad žmonės, išgirdę Zelenskio pavardę, perklaustų: „Kas?“ Norėčiau, kad niekada negirdėčiau JAV Kongreso, Didžiosios Britanijos Bendruomenių rūmų ar Europos Parlamento plojimų, o ukrainiečiai niekada negirdėtų sproгимų ar šūvių mūsų tėvynėje.

Jei tik galėtume pakeisti praeitį. Norėčiau, kad ant žurnalo TIME viršelio būtų ne mano veidas, o gydytojas, kuriantis vaistą nuo vėžio; kad įtakingiausių pasaulio žmonių sąrašuose būtų ne politikai, o mokslininkai, ieškantys būdų, kaip įveikti badą ir visuotinį atšilimą, cheminį ir biologinį karą, net branduolinę grėsmę pasauliui.

Jei tik galėtume pakeisti praeitį. Atsisakyčiau kiekvieno savo vardo paminėjimo pasaulio spaudoje, kiekvieno perpublikavimo socialiniuose tinkluose. Nejaučiu širdyje troškimo įgyti naujų sekėjų instagrame ir feisbuke; viskas, ką jaučiu, yra mano širdis, plyštanti dėl tūkstančių nužudytųjų Bučoje ir Iziume – dėl visų žuvusių ukrainiečių.

Darant prielaidą, kad gyvenate Žemės planetoje, tikriausiai jau žinote, kas vyksta Ukrainoje pastaruosius aštuonerius metus. Darant prielaidą, kad esate sveiko proto, turite blavią galvą ir rūpestingą širdį, – jau

žinote, kokią reikšmę turi 2022 metų vasario 24 diena. Galbūt suprantate, kodėl rašyti *rf* mažosiomis raidėmis yra teisinga.* Galbūt net suprantate, kodėl šio įvado pradžia yra būtent staigi, intensyvi, triuškinama.

Tokiais laikais ji buvo parašyta. Toks yra karas, kuriame šie žodžiai buvo ištarti. Jūs esate teisūs. Didžiojoje daugumoje knygų tokios įžangos būtų per daug. Ši knyga yra išimtis.

Tačiau tai nėra knyga apie tai, kad negalime pakeisti praeities. Tai knyga apie tai, kaip galime kurti ateitį. Tai knyga apie tai, kaip Ukraina ir jos žmonės tai jau daro.

Šis procesas prasidėjo ne vasario 24 dieną, o Ukraina pasaulio žemėlapyje atsirado ne 2022 metų pradžioje. Ukrainiečiai negimė *rf* invazijos akimirką. Mes buvome, esame ir būsimė; mes egzistavome, egzistuojame ir egzistuosime. Ir todėl, nors ir vertiname pasaulio mums suteiktą pagalbą, paramą ir dėmesį, mūsų žmonių drąsa neturi būti pradėta laikyti savaime suprantamu dalyku. Karas neturi tapti kasdienybe.

---

* Taip nuo karo pradžios Ukrainos valdžia įvardija Rusijos Federaciją, parodydama, kad ginčija jos pretenzijas vadintis Rusijos valstybe teisėtumą.

Nepamirškite Ukrainos. Nepavarkite nuo įvykių Ukrainoje. Neleiskite, kad mūsų drąsa nustotų „būti madinga“.

Parama Ukrainai nėra mada, memas ar virusinis iššūkis. Tai nėra impulsas, kuris greitai išplis po visą planetą ir taip pat greitai išnyks užmarštyje. Jei norite suprasti, kas esame ir iš kur esame, ko norime ir kur einame, pirmiausia turite apie mus sužinoti daugiau. Ši knyga padės jums tai padaryti.

* * *

„Mes nepradėjome šio karo, tačiau mes esame tie, kurie jį užbaigs. Mes pasiruošę dialogui, kaip tai padaryti.“

„Kas gali pabaigti šį karą? Buvome įpratę sakyti, kad taika. Dabar sakome – pergalė.“

Tai žodžiai iš pirmos ir paskutinės kalbos, kurias atrasite knygoje. Jas skiria tik treji metai ir keli mėnesiai: nuo 2019 metų kovo 20 dienos iki 2022 metų rugpjūčio 24 dienos. Tai Ukrainos istorijos laikotarpis, per kurį noriu jus palydėti. Tai kelias, kurį nuėjome kaip tauta.

Šie žodžiai glaustai apibūdina, kaip pasikeičiau aš, mano komanda ir Ukrainos žmonės. Mes nenorėjome karo. Padarėme viską, ką galėjome, kad karo išvengtume. Tokius žodžius kartojau nuo pirmųjų akimirų po to, kai buvau prisaikdintas prezidentu, iki paskutinių valandų prieš Rusijos invaziją.

Kiekvieną kartą, kai rf uždegdavo degtuką virš parako statinės, mes ją užgesindavome. Nepasidavėme jų provokacijoms ir nesudavėme smūgių, kai jie pažeidė visus mūsų dviejų šalių sudarytus susitarimus. Visada siekėme taikos, visada buvome įsipareigoję siekti diplomatinio sprendimo, visada prašėme dialogo ir derybų.

Vasario 24 dieną pusę penkių ryto gavome rf atsakymą. Jų veiksmai buvo aiškūs. Jie norėjo sunaikinti Ukrainą; nušluoti mus nuo žemės paviršiaus ir kaip valstybę, ir kaip tautą.

Žinoma, ukrainiečiai tokį atsakymą jau buvo girdėję anksčiau. Jį daugeliu kalbų per daugelį amžių ištarė daugybė užpuolikų. Ir visų jų laukė tas pats galas. Galiausiai kiekviena įsiveržusi kariuomenė bėgdavo atgal per sieną, kurią kirsdama padarė klaidą. Jie palikdavo savo ginklus ir techniką, skubėdami ir šlubčiodami palikdavo mūsų šalį.

Taip pasielgė ir rf pajėgos. Jos prakeikė tą dieną, kai įžengė į mūsų žemę ir pamatė, kaip malonūs ir taikūs Ukrainos žmonės virto liūtais, pasirengusiais sudraskyti bet kokį priešą.

Jie matė, kaip draugiški ir svetingi žmonės tapo kariais, siūlydami jiems ne grūdus iš mūsų laukų, o šviną iš mūsų šautuvų.

Jie matė, kaip studentai ir mokslininkai, muzikantai ir aktoriai, mokytojai ir gydytojai, inžinieriai ir ūkininkai prisidėjo prie kariuomenės. Kad nugalėtų antrą pagal stiprumą pasaulio kariuomenę, pasiųstų Rusijos laivyno flagmaną į vandenyno dugną, per savaitę įvaldytų M270 MLRS ir HIMARS – ir per kelias dienas išlaisvintų tūkstančius kilometrų teritorijos.

Kas tie ukrainiečiai? Atsakymus rasite šešiolikoje čia surinktų kalbų. Jos pasirinktos neatsitiktinai. Nuo savo inauguracijos 2019 metų gegužę visame pasaulyje pasakiau apie tūkstantį įvairių kalbų. Į šią knygą atrinkau tas, kurios labiau nei bet kurios kitos padės jums suprasti mus: mūsų siekius, principus ir vertybes.

Taigi šiuose puslapiuose kviečiu jus susipažinti su Ukraina. Sužinokite apie mūsų svajones ir apie tuos, kurie bandė jas sugriauti. Sužinokite, kokie buvome prieš invaziją, kaip karas mus pakeitė ir kodėl. Skai-

Žinia iš Ukrainos

tykite apie mūsų gyvenimą ir mūsų istoriją per pastaruosius trejus metus.

Pirmiausia išgirskite mūsų žinią: tą, kuri garsiai ir aiškiai nuskambėjo per Nepriklausomybės dieną 2022 metais ir skambės tol, kol paskutinis rė karys paliks mūsų teritoriją. Kas gali pabaigti šį karą? Buvome įpratę sakyti – taika. Dabar mes sakome – pergalė.

*Prezidentas Volodymyras Zelenskis,
2022 metų spalio*